

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 29. rujna 2010.

Sveta Matilda iz Hackeborna

Draga braćo i sestre,

Danas ću govoriti o svetoj Matildi iz Hackeborna, jednoj od velikih ličnosti iz samostana Helfta, koja je živjela u 13. stoljeću. Njezina susestra sveta Gertruda Velika, u 6. knjizi djela *Liber specialis gratiae* (Knjiga posebne milosti), u kojoj su opisane posebne milosti koje je Bog dao svetoj Matildi, ovako govori: "Ono što smo zapisali je daleko manje od onoga što smo izostavili. Ove stvari objavljujemo radi Boje slavi i na korist blinjima, jer bi nam se činilo nepravednim šutjeti o mnogim milostima koje je Matilda primila od Boga ne toliko, po našem mišljenju, zbog nje same, već za one koji će doći poslije nas" (MECHTHILD VON HACKEBORN, *Liber specialis gratiae*, VI, 1).

To su djelo sastavile sveta Gertruda i druga njezina susestra iz Helfte i ima iza sebe jedinstvenu povijest. Matilda je, u dobi od pedeset godina, prolazila kroz tešku duhovnu krizu, praćenu tjelesnim trpljenjima. U tom je stanju povjerala dvjema susestrama i prijateljicama jedinstvene milosti kojima ju je Bog vodio sve od djetinjstva, ali nije znala da su one sve to biljeile. Kada je saznala to ju je veoma uzrujalo i uznemirilo. No Gospodin ju je umirio, dajući joj shvatiti da je sve ono što je zapisano bilo za Boju slavu i na korist blinjemu (usp. isto, II,25; V,20). Tako je to djelo glavni izvor iz kojeg možemo crpiti informacije o ivotu i duhovnosti naše svete.

S njome ulazimo u obitelj baruna iz Hackeborna, jednu od najplemenitijih, najbogatijih i najmoćnijih obitelji Thuringena, koja je bila u rodbinskim vezama s carem Fridrikom II., kao i u samostan u

Helfti u najslavnijem razdoblju njegove povijesti. Barun je već dao samostanu jednu kći, Gertrudu iz Hackeborna (1231./1232. – 1291./1292.), koja je bila obdarena istaknutom osobnošću i vršila slubu opatice punih četrdeset godina, ostavivši posebni trag u duhovnosti samostana. Dok je bila na njegovu čelu samostan je doivio izvanredan procvat i postao središte mistike i kulture, škola znanstvene i teološke naobrazbe. Gertruda je pruala monahinjama visoku intelektualnu naobrazbu, koja im je omogućila gajiti duhovnost utemeljenu na Svetom pismo, liturgiji, patrističkoj tradiciji, cistercitskom Pravilu i duhovnosti, s posebnom ljubavlju prema svetom Bernardu iz Clairvauxa i Vilimu iz Saint-Thierryja. Bila je prava učiteljica, uzorna u svemu, kako u evanđeoskoj radikalnosti tako i u apostolskom aru. Matilda je, još od djetinjstva, prihvatila i iskusila duhovno i kulturno ozračje koje je stvorila sestra, ostavivši kasnije svoj osobni trag.

Matilda je rođena 1241. ili 1242 u dvorcu u Helfti, kao treća barunova kći. Sa sedam je godina s majkom posjetila sestru Gertrudu u samostanu u Rodersdorfu. Toliko je očarana tim ozračjem da arko eli postati njegovim dijelom. U nj ulazi kao pripravnica a 1258. postaje monahinja u samostanu preselivši se, u međuvremenu, u Helftu, na imanje Hackebornovih. Isticala se poniznošću, gorljivošću, ljupkošću, bistrinom i nevinošću ivota, prisnošću i intenzitetom kojom je ivjela odnos s Bogom, Djevicom i svecima. Resile su je istaknute naravne i duhovne osobine, kao što su "znanje, umnost, poznavanje svjetske knjievnosti, a bila je i na glasu po svojoj čudesnoj blagosti: sve ju je činilo prikladnom biti za samostan pravo blago u svakom pogledu" (Isto, Predgovor). Tako je "Boji slavuj", kako su je zvali, još vrlo mlada postala ravnateljicom škole u samostanu, ravnateljicom zbora i magistrom novakinja. Sve je te slube vršila s talentom i neumornom gorljivošću, ne samo na korist monahinja, nego i svih onih koji su eljeli okoristiti njezinom mudrošću i dobrotom.

Prosvijetljena boanskim darom mistične kontemplacije, Matilda je sastavila brojne molitve. Ona je učiteljica vjernog nauka i velike poniznosti, savjetnica, tješiteljica, voditeljica u rasuđivanju. "Ona je", piše u knjizi, "širila nauk u tolikom obilju da se to nije nikada vidjelo u samostanu i bojimo se da se nešto slično neće nikada više ponoviti. Sestre su se okupljale oko nje, kao oko neke propovjednice, da slušaju Boju riječ. Ona je bila utočište i tješiteljica svih i imala je, po jedinstvenom Bojem daru, milosti slobodno otkrivati tajne svačijeg srca. Mnoge osobe, ne samo u samostanu, već i izvan samostana, redovnice i svjetovnjaci, koji bi dolazili iz daleka, svjedočili su da ih je ta sveta djevica oslobodila od njihovih muka i da nisu nikada iskusili toliku utjehu kao u susretu s njom. Sastavila je, usto, i poučavala mnogim molitvama koje bi, da ih se uvee u jednu knjigu, premašile i sam psaltir" (Isto, VI, 1).

God. 1261. došla je u samostan petogodišnja djevojčica koja se zvala Gertruda: povjerena je Matildinoj brizi, koja je tada imala svega dvadeset godina. Ona ju je učila i uvodila u duhovni ivot sve dok ova nije postala ne samo izvanredna učenica, već i njezina pouzdanica. God. 1271. ili 1272. ušla je u samostan također Matilda iz Magdeburga. Na tome su mjestu, tako, ivjele četiri velike ene – dvije Gertrude i dvije Matilde –, slava njemačkog monaštva. U dugome ivotu proivljenom u samostanu, Matilda je izloena stalnim i snanim trpljenjima kojima je sama

pridodavala veoma teške pokore za obraćenje grešnika koje je izabrala. Na taj je način sudjelovala u Gospodinovoj mucu sve do svoje smrti (usp. isto, VI, 2). Molitva i kontemplacija su ivi humus njezina ivota: objave, njezina učenja, njezino sluenje blinjemu, njezin put u vjeri i u ljubavi tu imaju svoj korijen i svoj kontekst. U prvoj knjizi djela *Liber specialis gratiae*, sastavljačice su sabrale Matildina povjerljiva razmišljanja podijeljena na Gospodnje blagdane te blagdane svetaca i, na osobit način, Blaene Djevice Marije. Upravo zadivljuje sposobnost te svetice da ivi liturgiju u njezinim raznim sastavnicama, pa i onim najjednostavnijim, unoseći je u ivot monaške svakodnevice. Neke slike, izrazi, primjene su katkad daleke našem senzibilitetu, ali, ako se promotri monaški ivot i njezina uloga magistre i ravnateljice zbora, shvaća se njezina jedinstvena sposobnost odgojiteljice i učiteljice, koja pomae sestrama intenzivno ivjeti, polazeći od liturgije, svaki trenutak ivota u samostanu.

U liturgijskoj molitvi Matilda daje posebno istaknutu vanost od Crkve odobrenim časovima, slavljenju mise, prije svega svetoj pričesti. Pritom često pada u ekstazu u kojoj doivljava duboko sjedinjenje s Gospodinom u njegovu rasplamsanom i premlom Srcu, u divnom dijalogu, u kojem trai nutarnje svjetlo, dok zagovara na osobit način za svoju zajednicu i svoje susestre. U središtu su Kristova otajstva prema kojima Djevica Marija neprestano upućuje kako bi se kročilo putom svetosti: "Ako eliš pravu svetost, a ti onda budi blizu mojega Sina; On je svetost sama koja sve posvećuje" (Ibid., I,40). U toj njezinoj prisnosti s Bogom prisutan je cio svijet, Crkva, dobročinitelji, grešnici. Za nju nebo i zemlja se ujedinjuju.

Njezina viđenja, njezina učenja, događaji iz njezina ivota opisani su izrazima koji podsjećaju na liturgijski i biblijski jezik. Dokučuje se tako njezino duboko poznavanje Svetog pisma, koje joj je bilo kruh svagdanji. Njemu se neprestano utječe, bilo vrednujući biblijske tekstove čitane u liturgiji, bilo preuzimajući simbole, izraze, krajolike, slike i osobe. Najviše voli Evanđelje: "Riječi Evanđelja bile su za nju čudesna hrana i pobuđivale su u njezinu srcu osjećaje takve miline da često zbog oduševljenja nije mogla završiti započeto čitanje... Način na koji je čitala te riječi bio je tako gorljiv da je u svima pobuđivao pobonost. Isto tako, kada bi pjevala u zboru, bila je sva zadubljena u Bogu, obuzeta tolikim arom da je ponekad svoje osjećaje pokazivala kretnjama... U drugim prigodama, kao da je pala u ekstazu, ne bi čula one koji je dozivaju ili pokušavaju probuditi i na jedvite bi jade povratila svijest o izvanjskim stvarima" (Isto, VI, 1). U jednom od viđenja, sâm Isus joj preporučuje Evanđelje; otvorivši joj srce svoga premlog Srca, kae joj: "Promotri koliko je neizmijerna moja ljubav: ako je eliš dobro upoznati, ni na jednom je drugom mjestu nećeš jasnije naći izraenu kao u Evanđelju. Nitko nije nikada čuo izraene snanije i njenije osjećaje od ovih: Kao što je Otac ljubio mene tako sam i ja ljubio vas (Iv 15, 9)" (Isto, I,22).

Dragi prijatelji, osobna i liturgijska molitva, napose liturgija časova i sveta misa su u korijenu duhovnog iskustva svete Matilde iz Hackeborna. Dopustivši se voditi Svetim pismom i hraniti euharistijskim kruhom, ona je prošla put dubokog sjedinjenje s Gospodinom, uvijek u punoj vjernosti Crkvi. To je i za nas snaan poziv ojačati svoje prijateljstvo s Gospodinom, napose svakodnevnom molitvom i pozornim, vjernim i aktivnim sudjelovanjem na svetoj misi. Liturgija je

velika škola duhovnosti.

Učenica Gertruda opisala je snanim izrazima posljednje trenutku ivota svete Matilde iz Hackeborna, koji su bili veoma teški, ali obasjani prisutnošću Presvetoga Trojstva, Gospodina, Djevice, svih svetih, kao i rođene sestre Gertrude. Kada je došao čas u kojem ju je Gospodin htio uzeti sebi, ona je zatraila da moe još malo ivjeti u patnji radi spasenja duša i Isus se obradovao tom posljednjem znaku ljubavi.

Matilda je imala 58 godina kada je umrla. Prošla je posljednju dionicu puta koji je kroz osam godina karakteriziran bolestima. Njezino djelo i njezin glas svetosti silno su se proširili. Kada je stigao njezin čas, "Bog Veličanstva... jedina milina duše koja ga ljubi... joj zapjeva: Venite vos, benedicti Patris mei... Dođite blagoslovljeni Oca mojega! Primite u baštinu Kraljevstvo... i pridruži se svojoj slavi" (Isto, VI,8).

Sveta Matilda iz Hackeborna nas povjerava Presvetom Srcu Isusovu i Djevici Mariji. Poziva nas zahvaljivati Sinu Marijinim srcem i zahvaljivati Mariji srcem Sina: "Pozdravljam Vas, prečasnica Djevice, u ovoj slatkoj rosi, koja se iz srca Presvetoga Trojstva proširi u vama; pozdravljam vas u slavi i u radosti u kojoj se vi sada radujete u vječnosti, vi koja ste između svih stvorenja na nebu i na zemlji izabrana još prije postanka svijeta! Amen" (Isto, I, 45).

Papin apel

elim također skrenuti pozornost na veliku humanitarnu krizu koja je nedavno pogodila Sjevernu Nigeriju, gdje je oko dva milijuna ljudi bilo prisiljeno napustiti svoje domove zbog jakih poplava. Svima onima koji su pogođeni tom prirodnom nepogodom izraavam svoju duhovnu blizinu i jamčim svoje molitve.

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

Upućujem srdačan pozdrav svim hrvatskim hodočasniciima, a na poseban način vjerniciima iz upe Svetog Luke iz Zagreba. Po zagovoru svetih Arkandžela koje danas slavimo, obdario Gospodin vas i vaše obitelji mirom i svakim nebeskim blagoslovom. Hvaljen Isus i Marija!